

Likavan

Občasník

Jún 2007

Spravodajca obce

Obec Likava, Národné osvetové centrum Bratislava,
Žilinský samosprávny kraj – Liptovské osvetové stredisko Liptovský Mikuláš

VÁS POZÝVAJÚ NA

21. celoštátnu prehliadku detských folklórnych súborov
a XXXII. detský folklórny festival

POD LIKAVSKÝM HRADOM

9. – 10. júna 2007

PROGRAM

9. júna 2007

- 14.00 h I. festivalový koncert celoštátnej prehliadky
16.00 h II. festivalový koncert celoštátnej prehliadky

10. júna 2007

- 10.45 h Pozvánka na galaprogram
(OcÚ, pred kostolom, pred poštou)
14.00 h „Sem sa, deti, zhora, zdola“
Galaprogram detských folklórnych súborov
16.00 h Vystúpenie likavských folklórnych súborov
(deti MŠ, DFS LIKAVA, folklórna skupina LIKAVA)
17.00 h Zlosovanie vstupeniek

ÚČINKUJÚ

DFS PAVIČKA Sečovce, DFS VIGANČEK Košice,
DFS RADOSTNÍK Levice, DFS RAGANČINKA Hrušov,
DFS MATIČIARIK Banská Bystrica, DFS MAGURÁČIK
Kežmarok, DFS JÁNOŠÍČEK Svit, DFS DÚBRAVIENKA
Prešov, DFS MALÝ VTÁČNIK Prievidza, DFS FIALKA
Partizánske, DFS HÁJENKA Bratislava, DFS KOBYLKA
Bratislava – Vajnory, DFS OŠČADNIČKA Oščadnica,
DFS ĎUMBIER Liptovský Mikuláš, DFS SLIAČANČEK
Liptovské Sliače, DFS ROZMARÍNČEK Majcichov,
DFS BERKENYE Košúty, DFS PIMPIMPÁLÉ Okoč
– Opatovský Sokolec, Martinka Vavreková z Liesku
a Viktor Janoštin zo Zuberca

MIESTO: Amfiteáter pod hradom Likava
(v prípade nepriaznivého počasia KD v Likavke)

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

 REGINA
Slovenský rozhlas 2
Mediálny partner

V NOVOM ZLOŽENÍ NOVÉ PLÁNY

Od prvého slávnostného rokovania obecného zastupiteľstva v našej obci ubehlo šesť mesiacov. Nový likavský parlament prijal nový rozpočet, ale i prvé rozhodnutia o smerovaní aktivít na tento rok avšak s víziou na celé volebné obdobie.

Vo voľbách naši občania opäť potvrdili zmysel pre zodpovednosť a do obecného zastupiteľstva zvolili ľudí, ktorí sú schopní ponúknuť svoju odbornosť, ale i srdce pre najlepšie smerovanie obce. Počas môjho osemročného pôsobenia na poste starostu obce môžem smelo vyhlásiť, že naše obecné zastupiteľstvo malo vždy vysokú kvalitu, vedelo citlivo rozhodnúť o potrebách obce bez zbytočného politikárčenia a špekulácií. Som presvedčený, že novozvolení poslanci budú pokračovať v tejto tradícii.

I napriek tomu, že o výsledku volieb sme Vás informovali, pripomínam zloženie obecného zastupiteľstva:

Ing. Ľubomír Kóna

– zástupca starostu obce a predseda komisie pre výstavbu a územné plánovanie,

JUDr. Miroslav Brtko

– predseda komisie na ochranu verejného poriadku a komisie na ochranu verejného záujmu,

Mgr. Peter Brtko

– predseda finančnej komisie a správy majetku obce,

p. Marta Križová

– predsedníčka sociálnej komisie,

Ing. Štefan Páter

– predseda komisie pre ochranu životného prostredia,

p. Robert Fajta

– predseda komisie pre kultúru, vzdelávanie, mládež a šport,

p. Miroslav Brtko

– člen komisie pre výstavbu a územné plánovanie,

p. Igor Marton

– člen komisie pre výstavbu a územné plánovanie,

p. Miroslava Fajkošová

– členka sociálnej komisie.

Na prvých rokovaniach obecné zastupiteľstvo rozhodlo o prioritách na tento rok s tým, že akcie, ktoré boli rozpracované v uplynulom období, sa dokončia čo najskôr. Prednosť dostala prestavba bývalej materskej školy na nový obecný úrad. Naším želaním je úspešne ukončiť jej rekonštrukciu ešte v tomto roku, nakoľko táto budova bola uvedená do prevádzky v roku 1907, a teda oslavuje v tomto roku storočnicu. Získa tak opäť dôstojnú funkciu a okrášli stred obce.

Ďalšou prioritou obecného zastupiteľstva je venovať sa ochrane životného prostredia a to úzko súvisí s likvidáciou komunálneho odpadu. Táto oblasť si vyžiada veľa opatrení zo strany obce, ale aj porozumenie zo strany našich spoluobčanov. Obec musí vytvárať podmienky pre separovaný zber komunálneho odpadu a občania musia začať odpad separovať. Teraz uvediem, čo pripravuje obec v tejto oblasti. Zúčastnil som sa školenia k problematike zriadenia obecného kompostoviska. Obec má vytypované miesto pre obecné kompostovisko v lokalite Pod borovinou, ale je ešte potrebné doriešiť vlastnícke vzťahy. Tento rok sme začali so spracovávaním drevnatého bioodpadu zo záhrad a z obecnej zelene a to štiepkovaním na štiepkovači, ktorý obec zakúpila a je umiestnený v areáli ZŠ s MŠ. Štiepky budú slúžiť ako palivo pre ZŠ s MŠ. Štiepkovač je schopný spracovať odpadové drevo do priemeru 260 mm.

Obecné zastupiteľstvo rozhodlo o zakúpení traktora, ktorý bude slúžiť na pohon štiepkovača v letnom období a v zimnom období na údržbu miestnych komunikácií.

Pre potreby obecného úradu obecné zastupiteľstvo schválilo zakúpenie nového osobného automobilu, pretože pôvodný automobil, ktorý slúžil pre potreby obecného úradu, je po havárii značne poškodený a jeho oprava by bola neefektívna. Nakoľko sme kupovali auto tej istej značky, dostali sme zľavu cca 88.000 Sk.

Pozornosť venujeme i cintorínu a domu smútku. Zabezpečujeme úpravu chodníkov na cintoríne a opravu strechy na dome smútku.

O ďalších aktivitách a zámeroch Vás budem informovať v nasledujúcom čísle Likavanu.

Vladimír Roško
starosta obce

Likavka privítala vzácneho hosťa

Dňa 24. 4. 2007 naša farnosť slávila odpustovú slávnosť sv. Juraja patróna rímskokatolíckeho kostola a celej farnosti. Hlavným celebrantom odpustovej sv. omše bol vzácny hosť misionár **Mons. Peter Fidermák**, ktorý pôsobil v našej farnosti v rokoch 1973 až 1976 ako kaplán.

Po skončení sv. omše mu starosta obce udelil Cenu starostu obce za duchovný rozvoj obce.

Peter Fidermák

(27. 6. 1947
Mníšek
nad Popradom)

Základnú školu vychodil v rodnej obci, stredoškolské štúdiá absolvoval v Starej Ľubovni, kde v roku 1964 zmaturoval. V rokoch 1966-1968 si vykonal základnú vojenskú službu. Po jej ukončení nastúpil na Cyrilometodskú bohosloveckú fakultu a do kňazského seminára v Bratislave. Za kňaza pre Spišskú diecézu ho vysvätili 10. 6. 1973 v Dóme sv. Martina v Bratislave. Po vysviacke bol kaplánom na viacerých miestach – v Likavke, v Ružomberku a Spišskom Bystrom. V roku 1982 sa stal správcom farnosti Spišský Štvrtok, kde pôsobil sedem rokov. Tesne pred zmenou režimu roku 1989 ho ustanovili za správcu farnosti Lučivná-Svit. Počas svojej pastoračnej práce na Slovensku postavil niekoľko kostolov, farských budov, budovu pre Biblické dielo a ďalšie. Popri svojich pastoračných

Pokračovanie na 4. str.

Otvorené cesty

*Mladosť ako lúč
nazerá do priepasti života,
objíma,
čo iní nechali nedotknuté
bo všetkého sa dotknúť nemožno.
Cesty sú otvorené,
ale nie všetky
pojal človek do svojich stôp.
Lebo všetkého sa dotknúť nemožno!*

*Mladosť ako chuť
omámi srdce vôňou snov
a ťahá na povrch,
čo v hĺbkach musí zrieť.
Lebo z hĺbín pije ľudský duch
tajomstvo krásy života.*

*Mladosť má iskru.
Páli to, čo ľahko vzblkne plameňom,
srší do všetkých strán,
narobí mnoho rán
a zmizne ako slnko za tieňom.*

*Preto,
mladosť má bôľ:
nesplnených túžob,
zlomených nádejí
a najväčší – premrhané dni.
V nich „nič“ sa dvíha
ako mračno prachu
na ceste smädného pútnika.*

*Tečie Tvoja mladosť,
ako stuha Váhu,
zurkoce ako potok z hôr.
Vlož do nej celú svoju snahu,
tajomstvu sveta srdcom sa kor.
Len na kolenách spoznáš, čo oko nevidí,
to srdcom vpíja ľudský um.*

Peter Dubina, 1982

Likavka privítala vzácneho hosťa

Dokončenie z 3. str.

a stavebných povinnostiach pracoval v liturgickej komisii Spišskej diecézy, v sekcii pre architektúru. Od roku 1991 študoval na Pápežskej teologickej akadémii v Krakove filozofiu, ktorú v roku 1994 ukončil licenciátom. V školskom roku 1993/94 začal prednášať sociológiu na Teologickom inštitúte v Spišskom Podhradí. V júni 1994 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za monsignora. Od roku 1995 zastával funkciu tajomníka Konferencie biskupov Slovenska. V roku 1996 odišiel ako misionár do krajín bývalého Sovietskeho zväzu, kde pôsobí dodnes. Jeho hlavnou úlohou v misiách je dozorovať výstavbu sakrálnych stavieb a ďalších objektov, ktoré slúžia pre potreby cirkvi.

Autorsky pripravil viaceré články v náboženských časopisoch a napísal vyše sto básní k rôznym príležitostiam pod pseudonymom Peter Dubina.

→ → →

*Obecné zastupiteľstvo v Likavke udelilo Cenu obce p. **Róbertovi Lejkovi** za dlhoročnú prácu v oblasti požiarnej ochrany a starosta obce udelil Cenu starostu obce p. **Vladimírovi Brtkovi** za dlhoročnú prácu v oblasti požiarnej ochrany. Ceny odovzdal starosta obce Vladimír Roško dňa 28. marca 2007 na rokovaní obecného zastupiteľstva.*

Vzácná návšteva v Likavke

V dňoch 20. – 21. apríla 2007 sa v Ružomberku po prvý raz konalo republikové valné zhromaždenie delegátov Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR. Toto významné hasičské podujatie, ktoré sa koná len každých päť rokov, malo za úlohu stanoviť si hlavné úlohy na ďalšie 5-ročné obdobie. Okrem delegátov z celého Slovenska sa rokovania v Ružomberku zúčastnili aj delegáti zo susedných štátov – Maďarska, Poľska, Čiech, Rakúska i Slovinska. Práve títo delegáti boli na návšteve okrem iného aj v hasičskej zbrojnici v Likavke, kde ich privítal starosta obce,

Vladimír Roško, predseda Obecného hasičského zboru v Likavke Róbert Lejko a ďalší členovia. Delegátom bola stručne predstavená história obce i Obecného hasičského zboru, prezreli si priestory hasičskej zbrojnice i trofeje, ktoré sme počas svojej činnosti získali umiestneniami na prvých priečkach. Ako sa niektorí vyjadrili, boli potešení, že mohli vidieť podmienky, v akých pracujú dobrovoľní hasiči a vysoko ohodnotili prácu nášho hasičského zboru. Teší nás

a sme hrdí, že sme mohli byť poctení takouto návštevou, pretože Republikové valné zhromaždenie delegátov Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR sa určite nebude v Ružomberku konať niekoľko ďalších desaťročí a podobná návšteva, akú sme mali v týchto dňoch, k nám opäť len tak rýchlo nezavíta.

Mgr. Peter Brtko
tajomník OHZ Likavka

Neoprávnené nakladanie s odpadmi

Slovenská legislatíva, po novelizácii Trestného zákona, vytvára možnosť riešiť problematiku vytvárania nelegálnych skládok odpadov, aj cestou vyvodzovania trestno-právnej zodpovednosti.

§ 302 Trestného zákona, ktorý upravuje neoprávnené nakladanie s odpadmi, v ods. 1) hovorí: „Kto nakladá s odpadmi v malom rozsahu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.“

So zväčšujúcim sa rozsahom protiprávnej činnosti na úseku odpadového hospodárstva, ktoré upravujú ods. 2) až 4), sa zväčšujú aj možné trestno-právne postihy páchatel'a, a to v intervale od 6 mesiacov až po osem rokov.

Je potrebné si uvedomiť kontext § 302 Tr. zákona s § 124 ods. 3), § 125 ods. 1) a § 126 ods. 1) až 3). Tr. zákona.

§ 124 ods. 3) Tr. zákona pri trestných činoch proti životnému prostrediu za škodu pokladá „... súhrn ekologickej ujmy a majetkovej škody, pričom majetková škoda v sebe zahrňuje aj náklady na uvedenie životného prostredia do predošlého stavu. Pri trestnom čine neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 rozsahom činu sa rozumie cena, za ktorú sa odpad v čase a mieste zistenia činu obvykle zbiera, prepravuje, vyváža, dováža, zhodnocuje, zneškodňuje alebo ukladá, a cena za odstránenie odpadu z miesta, ktoré na jeho uloženie nie je určené.

Ide teda o súhrn všetkých nákladov, ktoré vznikli v procese odstránenia nelegálnej skládky odpadov napr. cena pristavenia veľkokapacitného kontajnera, mzdové náklady pracovníkov likvidujúcich nelegálnu skládku odpadov, dopravné náklady odvozu materiálu, poplatky za uloženie odpadu na legálnu skládku.

Toto je veľmi dôležité si uvedomiť v súvislosti s nadväzujúcim § 125 ods. 1) Tr. zákona, ktorý definuje spôsobené škody. Podľa § 125 ods. 1) Tr. zákona: Škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 8 000 Sk. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy.

Ak teda súhrn možných nákladov na likvidáciu nelegálnej skládky odpadov (čo sa dá už pri jej zistení odhadnúť na základe miestne obvyklých cien) prevyšuje sumu 8 000 korún, „nevinné“ uloženie odpadov na miesto, ktoré k tomu nie je určené, sa mení na trestný čin!

§ 126 v ods. 1) až 3) Tr. zákona upravuje metódu určenia spôsobenej škody.

Mgr. Rudolf PADO

predseda a projektový manažér OZ TATRY

Hrad Likava – Huňadyho veža

Expozícia hradu Likava pozostáva z panelov s bohatým ilustračným materiálom a sprievodným textom, ktorého relatívne veľký rozsah má za cieľ uspokojiť náročnejších návštevníkov, vyhľadávajúcich čo možno najviac informácií o histórii hradu. Fotografická dokumentácia hradu za obdobie posledných troch desaťročí, reprodukcie dobových rytín, drevorytov, kresieb a malieb, kreslená dokumentácia archeologických nálezov a stavebných prvkov a detailov, fotografie trojrozmerných exponátov získaných archeologickým výskumom hradu alebo pochádzajúcich z historických zbierok Liptovského múzea plasticky sprítomňujú dobu, ľudí a život Likavského hradu v priebehu štyroch storočí jeho existencie.

Vedenie Liptovského múzea v Ružomberku prosí obyvateľov Likavy i všetkých ďalších návštevníkov o porozumenie a rešpektovanie faktu, že hrad je uzatvoreným objektom s presne vymedzeným priestorom, časom a podmienkami pre jeho návštevu. Z tohto dôvodu sa snaží vychádzať v ústrety miestnym obyvateľom maximálnou možnou zľavou vstupného. Akékoľvek ilegálne, nepovolené prenikanie do hradu a jeho poškodzovanie sú trestne stíhatelné a každý, kto sa dopúšťa takéhoto konania, musí počítat s následkami. Ochrana hradu pred výčinmi ne-

zrelých a nezodpovedných jednotlivcov je v záujme dnešných i budúcich generácií.

Liptovské múzeum v Ružomberku

Otváracie hodiny od 1. 6. 2007

otvorené denne od 9.00 – 17.00 hodiny

Vstupné:

dospelí	20 Sk
deti, študenti, dôchodcovia	10 Sk
obyvatelia Likavy	
– symbolický poplatok	1 Sk

Detský folklórny súbor Likava

V školskom roku 2006/2007 pracuje v DFS Likava 35 stálych aktívnych členov pod vedením Mgr. Márie Hrčkovej, Mgr. Bibiany Peniakovej a Miroslavy Šatarovej.

V rámci obce sa DFS prezentoval počas osláv Mesiaca úcty k starším, vystúpil s pásmom Vianočných zvykov na zasadaní Obecného zastupiteľstva a v máji si deti pripravili program na Deň matiek. V júni ešte DFS vystúpi na Detskom folklórnom festivale v Likavke.

Súťažné prehliadky a vystúpenia DFS:

19. 4. 2007 sa zúčastnil Okresnej prehliadky detských folklórnych súborov v Liptovskom Mikuláši,

kde obsadil I. miesto za okres Ružomberok a postúpil na krajskú prehliadku DFS.

29. 4. 2007 sa zúčastnil Krajskej prehliadky DFS v Dolnom Kubíne

11. 5. – 13. 5. 2007 súbor uskutočnil družobnú návštevu Palkovic pri Frýdku Místku v Českej republike, kde mal vystúpenie pri príležitosti 5. výročia otvorenia novej základnej školy a vystúpenie na obecných slávnostiach.

Deťom za ich ochotu a čas, ktorý s láskou a radosťou venujú ľudovému spevu a tancu, čím zachovávajú ľudové tradície v našej obci, patrí vďaka a ostatné radi privítame medzi nami v DFS Likava.

Mgr. Bibiána Peniaková

SPEVÁCKA SÚŤAŽ: SLÁVIK SLOVENSKA 2007

Školské kolo

Do školského kola v interpretácii 2 ľudových piesní sa 23. 4. 2007 zapojilo 14 žiakov z roč. 1. – 9.

V 1. kategórii 1. – 3. roč. sa umiestnili:

1. miesto:	Dominika Brtková	2. A
2. miesto:	Ivana Švalecová	2. A
3. miesto:	Martin Bobek	1. A

V 2. kategórii 4. – 6. roč. sa umiestnili:

1. miesto:	Miriám Bystričanová	4. A
2. miesto:	Kristína Brtková	4. A
	Iveta Mintálová	6. A
3. miesto	Kristína Olešová	5. A

V 3. kategórii 7. – 9. roč. sa umiestnili:

1. miesto:	Alžbeta Balcová	9. A
2. miesto:	Tatiana Hrčková	7. A

Okresné kolo

V 1. kategórii 1. – 3. roč. získala 2. miesto **Dominika Brtková**.

V 3. kategórii 4. – 6. roč. získala 2. miesto **Miriám Bystričanová**.

Všetkým oceneným srdečne blahoželáme.

Ako sme si pripomenuli Deň Zeme

**Nevoz odpad do prírody,
narobíš tam veľa škody.**

**Príroda je život náš,
keď ju zničíš, nič nemáš.**

Dňa 22. apríla si celá Zem pripomína Medzinárodný deň Zeme. Žiaci 5. – 9. ročníka našej školy pomohli dňa 30. apríla 2007 krásnemu okoliu našej obce. Chuť do práce nám naštartoval milý citát a odpady sme zbierali od základnej školy až po Likavský hrad, v okolí celého amfiteátra a prilahlých le-

síkov. Vrecia na odpad nám poskytol Obecný úrad Likavka. Žiaci 9. B triedy sa dohodli, obuli vysoké čižmy a s chuťou vyčistili potok Likava, pretože im bolo ľúto, že už dávno v ňom nevideli žiadne ryby. Všetci sme mali dobrý pocit z čistého okolia. Veríme, že naše okolie sa bude tešiť čistote bez odpadov a každý si uvedomí, že plastové fľaše, obaly, sklo a iné veci do prírody nepatria.

Mgr. Katarína Karásek
koordinátorka environmentálnej výchovy

„Ženský zákon“ v podaní ZDOS Likavka

Dňa 11. 2. 2007 sme mali premiéru divadelnej hry J. G. Tajovského „ŽENSKÝ ZÁKON“ v réžii Petra Hlinku. Hru sme si vybrali pre jej malé obsadenie, nakoľko mladí herci nepribúdajú a tým starším ubúda elán a chuť bojovať s nezaujmom mladých, a ako oddych od dnešnej uponáhľanej doby. Hoci námet i podanie sú „vraj“ nemoderné, aj napriek tomu sme sa pustili do ľudového a nie moderného divadla. Sme predsa dedinčania a našim divákom sa viac páčia hry s takouto tematikou.

Liptovské osvetové stredisko Liptovský Mikuláš usporiadalo regionálnu súťažnú prehliadku ochotníckych divadelných súborov činoherného a hudobného divadla a divadla mladých Liptovská ochotnícka scéna 2007, kde sme sa umiestnili na 3. mieste. Diplom za ženský herecký výkon získali p. Magdaléna Hrčková a p. Jolana Magová.

Hra mala dobrý ohlas aj po okolitých dedinách,

kde si nás pozvali práve pre ľudový námet hry. Hrali sme v Lúčkach, Štiavničke, Liptovských Revúcach, Mútnom. Ľubeli, Kvačanoch a Liptovských Sliačoch. V Likavke sme odohrali divadelné predstavenie aj pre žiakov ZŠ a boli sme potešíť starších občanov v Domove dôchodcov. Najväčšiu radosť sme mali z posledného vystúpenia v tejto sezóne 1. 5. 2007, keď sme prvýkrát vystúpili v Kultúrnom dome Andreja Hlinku v Ružomberku. Doteraz nás videlo približne 1300 divákov.

Teší nás, že sme mohli urobiť radosť našim divákom a oni našu námahu a venovaný voľný čas odmenili potleskom a úsmevom. Zároveň ďakujeme starostovi obce Vladimírovi Roškovi za jeho pomoc a podporu.

Za kolektív ZO ZDOS Likavka
Miroslava Raksová

→ → → →

Vdp. dekan ThLic. Imrich Zahuranec celebroidal ďakovnú sv. omšu za 70 rokov svojho života v kaplnke Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí dňa 26. mája 2007, ktorej sa zúčastnili aj občania z našej farnosti na čele s našim duchovným otcom a dp. kaplánom.

Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody

Jún je tradične mesiacom, v ktorom máme najviac priestoru a času na prezentáciu poľovníctva, ale najmä jeho ochranného poslania pred nepoľovníckou verejnosťou. Akcie ako sú „Apríl – mesiac lesov“, „Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody“ alebo „Deň Zeme“ sú potrebné na to, aby sme si všetci pripomenuli nevyhnutnosť a potrebu ochrany prírody a zveľaďovania životného prostredia.

Mesiace máj a jún sú pre prírodu zrodom nového života živočíchov i rastlín. Preto je mesiac jún zasvätený poľovníctvu a ochrane prírody. Zver v tomto období, keď kladie mláďatá, potrebuje náležitú ochranu, ktorú jej v potrebnom rozsahu môžu poskytnúť len poľovníci.

Jún je mesiac zvýšenej starostlivosti o zver a jej životné prostredie. Prírodu treba chrániť nielen určité obdobie v roku, mesiac či týždeň, ale je to každodenná nutnosť každého občana a zvlášť poľovníkov.

Práve v tomto mesiaci môžeme v plnom rozsahu predstaviť širokej verejnosti svoju poľovnícko-ochrannú činnosť a pomôcť utvoriť si o nej reálny obraz. Je potrebné dostať do povedomia občanov Slovenska, ale aj zahraničných hostí, v čom spočíva činnosť a poslanie poľovníctva. Je to „súbor činností zameraných na zachovanie, zveľaďovanie, ochranu a optimálne využívanie genofondu poľovnej zveri ako prírodného bohatstva Slovenskej republiky.“

Všetci – poľovníci i nepoľovníci si musia uvedomiť, že úlohou každej vyspelej spoločnosti je ochrana životného prostredia a zachovanie ekologickej rovnováhy, ktorá je existenčnou základňou organického života a teda aj nás ľudí a zvierat.

Činnosť poľovníkov smeruje najmä k laickej verejnosti, aby obmedzila výlety a pobyty v prírode či zber lesných plodov, aby boli ľudia v prírode disciplinovaní a nerušili zbytočne zver, aby nájdenú zver nebrali do rúk, prípadne domov.

Práve v tomto mesiaci chceme upozorniť niektorých občanov na porušovanie Všeobecne záväzného nariadenia obce Likavka č. 2/2006 o verejnom poriadku, kde v § 6 je uvedené: „Zakazuje sa voľný pohyb psa, okrem vodiaceho a služobného psa, na všetkých verejných priestranstvách v intraviláne obce.“ Zver je rušená a durená psami, hlavne v zime v čase núdze, kedy sa sťahuje za potravou do nižších polôh. Týka sa to hlavne oblasti Mnícha, Žabova, Strelnice a okolia Hubertusu.

Ďalším problémom je porušovanie zákona č. 326/2005 o lesoch, kde v § 31 je uvedené: „Na lesných pozemkoch je zakázané jazdiť alebo stáť motorovým vozidlom, skútrom, motorkou, rušiť ticho a pokoj,...“ Motorkári v katastri obce Likavka jazdia hlavne na likavských lúkach v priestoroch za Hubertusom. Poľovnícke združenie upozorňuje, že činnosť motorkárov je sledovaná a zdokumentovaná. Bola nadviazaná spolupráca s Políciou.

Ochrane prírody by sme mali venovať viac pozornosti, a to nielen v júni – mesiaci poľovníctva a ochrany prírody, ale po celý rok, aby aj v oblasti prírodných hodnôt bol náš život krajší a bohatší.

členovia Poľovníckeho združenia
LIKAVA-CHOČ

Úlomky z histórie obce Likavka, jej kráľovských komorných lesov a lesov urbárskych

Prejdime sa spoločne stáročiami dejín obce Likavka v čase i priestore. Treba poznať aj históriu našej obce, aby sme lepšie pochopili minulosť aj prítomnosť.

V pravekom období bol chotár Likavky klimaticky drsný, husto zalesnený, v ktorom žila divá zver. Boli tu len pralesy s veľmi riedkym ľudským osídlením. Na hradnom vrchu sa našlo sídlisko púchovskej kultúry s pokladom laténskych mincí. Na vrchu Mních sa našli valové zoskupenia tvoriace opevňovaciu sústavu lužickej kultúry. Na holej plošinke

západného vrcholu Predného Choča bolo predhistorické hradisko.

Na hradnom vrchu bolo povel'komoravské sídlisko z 10. – 12. storočia, na ktorom v 13. stor. postavili gotický hrad. V 11. stor. bolo územie Likavky začlenené do Uhorského štátu. Celý Liptov patrilo do Zvolenského komitátu na čele so županom. Keďže Liptov do 13. stor. nebol kolonizovaný, patrilo toto územie kráľovi.

Najstarší obyvatelia na území Likavy boli lovca-

mi zveri, pastiermi a rybármi. Obec a stredoveký hrad má názov od mena potoka – Likavka, odvodeného od slova Lika, Lice – riečka tečúca pekným krajom. Likava patrila ku skupine najstarších osád v Liptove. Existovala už v 11. – 12. stor., o čom svedčí ranogotický kostol sv. Martina na úpätí Mnícha z obdobia okolo roku 1260, ktorý slúžil pre najbližšie osady Likava a Lisková. Prvá písomná zmienka o osade Likava je v neznámej listine z obdobia vlády Bela IV. (1235 – 1270), o ktorej sa zachovala zmienka z roku 1341. Hoci územie Likavského hradu sa po prvý raz spomína až v roku 1335, nepochybne jestvovala už dávnejšie. Územie Likavy do roku 1335 bolo majetkom Andu Sada, jeho synov a príbuzných. Títo ho v roku 1335 zamenili s Dončom, synom Dominikovým. Vlastný hrad dal postaviť župan Donč po roku 1335, keď zemanov z Likavy výmenou presídlil do Trnovca a Ľubely. V roku 1341 hrad už stál a bol sídlom vojenskej strážnej služby a hospodárskej správy kráľovských majetkov v dolnom Liptove. Po rozpade Liptovského starého hradu patrila pod Likavu aj správa stredného Liptova.

V 15. stor. ho obsadili a zaujali husiti a za stálych rozbrojov a odboja proti Habsburgovcom, kým ho v roku 1707 dal ustupujúci František II. Rákoczi zbúrať. Pôvodné pomenovanie obce Lika, Lichva, Likava sa od roku 1469 zmenilo na Likava.

Postavenie poddaného ľudu v 16. stor. ovplyvnili mnohé udalosti, ktoré mali priamo katastrofálne následky. Zákony, ktoré vyniesla uhorská šľachta na divokom sneme v roku 1514 po potlačení Dóžovho povstania, známe ako Werbőczyho Tripartitum, poznačili na dlhý čas životné osudy poddaných. Roľníci boli daní do úplného a večného poddanstva.

Majiteľom likavského panstva od roku 1506 do roku 1528 bol jeden z najbohatších magnátov krajiny – Ján Zápoľský. Po ňom bol majiteľom Ľudovít Pekry, ktorý získal aj Liptovské a Oravské županstvo. V roku 1534-1535 dal Ľudovít Pekry hrad rozšíriť a skrášliť. Ďalšími majiteľmi hradu Likava boli: Ondrej Báthory, Ján Krušič, Štefan Illesházy, Imrich Thökoly, Ladislav Maťašovský. O ťažkom živote obyvateľov Likavy v polovici 16. stor. poskytuje istý obraz urbár Likavského panstva z roku 1551.

Do 14. stor. lesy v Likave boli využívané na spoločné poľovačky domácich zemepánov a ich hostí. Primitívne sa vyrábalo palivové a stavebné drevo pre potreby hradného panstva, zemepánov a poddaných. Lesy boli považované za plochy neužitočné.

Valašské osídľovanie prenikalo na územie Likavy pred rokom 1551. Z východu zo Zakarpatskej Ukrajiny cez Spiš, prenikli valasi na územie Likavy. Sprá-

va hradu Likava urýchl'ovala ničenie lesov umelou kolonizáciou. Hradné územie bolo osadené pastiermi a valaským právom. Vzniklé osady a dediny panstva Likavy svojimi dávkami, daňami a robotou zaist'ovali panstvu osoh a výnosy z lesných komplexov, ktoré predtým neposkytovali žiadny úžitok. Pôvodné poľany a hole už nestačili na pasienkárstvo a preto hradné panstvo rozhodlo o rozširovaní pasienkov. Začalo sa veľké ničenie lesov a ich klčovanie. Výmera lesa sa znížila do dnešnej podoby. Dorobiť krmna zimovanie početnejšieho stavu dobytky bolo nemysliteľné. Preto prezimovali aspoň ovce a kozy na chránených miestach v lese. Tu im pastieri stínali cez zimu stromy, na ktorých ohryzáli čečinu a výhonky z listnatých drevín. Drevo zostalo ležať na zemi bez využitia.

Záujmom kráľovskej komory o baníctvo a hutníctvo, ktoré komora prevzala do vlastnej réžie, sa začala starostlivosť a zachovanie lesov, ich obhospodarovanie a zúžitkovanie dreva na banícke, hutnícke a sklárske účely. Svedčí o tom založenie hút v Ľubochňanskej doline, sklárni v Gombáši, baní na Magurke.

Slovo urbár pochádza z latinského slova „urbárium“, čo v preklade do slovenčiny znamená pozemková kniha. Táto pozemková kniha obsahovala súpis pozemkového majetku feudálneho panstva a predpis z neho povinných platieb, dávok a robôt, spísaný podľa obcí, osád a usadlostí. Urbár v minulosti upravoval vzťah medzi zemepánom a poddaným. Urbáre zostavovali zemepanskí úradníci na základe priznaní majetku poddaných.

Citované z Knihy urbárov Slovenska: „V roku Páne 1625 podľa registra urbáru panstva Likavy: sedliackych dvorov bolo 12 a 38 želiarskych rodín. Mená gazdov: Vojtko, Mokoš, Hric, Kraľoviansky, Mudroň, Čechra, Mráz, Brtoš, Pivovar, Masár, Froloviech a Tábor. „Činž aneb daň roční: Na svätého Jiri (Juraja) davaji po 2 zlaté a 86 denarov. Totéž na svätého Michala a Vánoce.“

„Povinnosť Likaučanou“: „Dežmu od baranov a od oviec maji davati podle počtu statku podzimneho jako i prvesneho času, jako i jini valasi davaji. K tomu mladého baranca vojvodského a druhého velikonočného. Jest tam mlyn. Mlynar povinen jednoho brava vykrmiti, a k tomu prace mlynarske okolo staveni vykonavati. Slad povinni sú do mlyna k zemleti voziti, zemlety do panskeho pivovaru naspatek odviesti. Kdy se pivo varí, maji na pomoc jedného človeka dati. Obili na zemleni do mlyna voziti a zemlete do zamku odviesti. Luku, která se obyčajne nazyva Pan-

Pokračovanie na str. 10

Úlomky z histórie obce Likavka, jej kráľovských komorných lesov a lesov urbárskych

Dokončenie zo str. 9

ska lúka, maji kositi, zhrabati a kde tomu sluší seno odviešti. Nedaleko od Vahu na jejich potoku jest vno-ve vystaveny mlyn a vodna pila. Na tej povinen mlynar desky rezati. Na tu pilu každý sedlak ma privest klatov 6, s kteryh mohu narezati desek kolem 300. Komorníci mají kapustu okopavati a hnoj voziti. Kuchynske veci: slepic každý sedlak ma dati 6, kopuna každý jednoho, husi každý sedlak 2, vajec každý 20. Sedlaci mají dat společne všeci telata 2, prasce 4, zajice 3, drozdy 30, jarabky 4.“

Na začiatku 17. stor. existovali v Likave pánske chmeľnice, ktoré sa okopávali a ošetrovali. Existencia chmeľníc svedčí o teplých klimatických podmienkach v 17. storočí. Tiež drevina dub, ktorá sa na Slovensku pestuje v oblastiach nížin, sa nachádzala v okolí likavských lúk zvaných Dúbravice. Duby v okolí lúk vytvárali dubové porasty. Názov susednej obce Valaská Dubová tiež svedčí o výskyte duba.

Útrapy, bieda, nedostatok a hlad ľudu boli také neznesiteľné, že sedliaci opúšťali svoje pozemky a utekali z dedín. Situácia bola natoľko vážna, že v roku 1717 žiadala Liptovská stolica palatína o úpravu port a úľavu z nich. Lebo v Liptove ostanú napokon len vlci a divá zver. Likavčania jedávali placky z otrúb a vriacej vody. Z biedy prepukávali choroby a epidémie.

Po zbúraní Likavského hradu Františkom II. Rákoczim sa celá hospodárska hradná správa presťahovala do kaštieľa svätej Žofie v Ružomberku. Z tohto kaštieľa naďalej spravovala celé svoje územie.

V 18. stor. Cisársko-kráľovská komora poverila vypracovaním prvého lesného hospodárskeho plánu pre komorné lesy panstva Likava, lesmajstra baróna Geussaua. Tento vynikajúci lesnícky odborník v rokoch 1766 a 1767 zmapoval a zariadil všetky komorné lesy panstva Likava. Bolo to prvé zariadenie kráľovských komorných lesov a Uhorsku a prevzali ho aj ostatní majitelia komorných lesov v Uhorsku. Likavské zariadenie komorných lesov barónom Geussauom bolo predlohou pre vydanie Tereziánskeho lesného štatútu v Uhorsku. Komorné lesy panstva Likava boli rozdelené do 5 hlavných častí, tzv. rubných zväzov.

Prvý rubný zväz zahrňoval vrch Čebrať pri rieke Váh a meste Ružomberok. Druhý rubný zväz pozostával z lesov v honoch Lovisko, Kozie chrby, Pod Behár a Dedinská. Tretí a štvrtý rubný zväz zahŕňal

Ľubochňanskú dolinu. Do piateho zväzu boli začlenené doliny Matejkove, Pod Močidlom, Čierny kameň a Rakytov. Dolinu Černová označil barón Geussau ako rezervovanú na stavbu dunajských lodí, pre prípad vojny v Uhorsku, pre dobrý prístup a mohutné stromy. Lesmajster barón Geussau vo svojom nariadení uplatňuje zásadu holorubov a vyjadruje snahu zaistiť pravidelný výnos z lesa. Keď vyhorí niektorý rok jedna obec – Likavka alebo Hrboltová, tak vyznačené rúbane nedajú dostatok dreva na potrebnú znovuvýstavbu. Na základe tejto úvahy boli ponechané lesy Veľký a Malý Čebrať ako rezervované lesy na prípadnú výstavbu domov po požiari.

Historický prelomový v Uhorsku bol rok 1848, kedy bolo zrušené poddanstvo. Zrušením poddanstva zanikla viazanosť roľníkov k zemepánovi. Urbárska pôda prešla do vlastníctva roľníkov – našich predkov.

Od roku 1855 sa v Uhorsku zavádzajú takzvané pozemkové knihy. Vznikajú prvé urbáriáty založené na historickej skúsenosti spoločného užívania pôdy. Bol zhotovený zoznam spoluvlastníkov s „vyznačením podielov“.

Nasleduje historický významný rok založenia urbárskeho spoločenstva obce Likavka. Urbár Likavka bol založený v roku 1885 likavským farárom Štefanom Janovčíkom. Spolu bolo zapísaných do urbárskej knihy 34 dvorov. V každom dvore sú zapísané mená podielnikov a počet častok, ktoré vlastnili. Naši dedovia boli mimoriadne pracovití, ale aj podnikaví. Nestačil im majetok, ktorý dostali do vlastníctva od Likavského panstva. Prikúpili si lesnú pôdu a pasienky od žida Daxnera. Tieto pozemky sa nachádzajú v katastrálnom území Vislavice a v katastrálnom území Liptovské Kľačany: Vo Vislaviciach odkúpili od žida Daxnera 153 hektárov lesa a pasienkov a v Liptovských Kľačanoch 164 hektároch lesa a pasienkov. Ešte aj v dnešnej dobe sa nachádzajú vo Vislaviciach staré hraničné kamenné kopce, ktorými mal žid Daxner ohraničené svoje majetky. Zakúpenie pozemkov vo Vislaviciach a Liptovských Kľačanoch malo svoju logiku. Likavčania získali okrem lesných porastov aj pasienky a hole, na ktorých počas letných mesiacov pásli voly. Po skončení jarných prác na poliach v Likavke vyhnali voly na hole a lúky do Kľačian a Vislaviec. V Kľačanoch sa do dnešnej doby zachovala lúka, ktorá má v mape názov Likavská lúka. Terajšie porasty kosodreviny predtým slú-

žili ako hole na pastvu dobytku pod vrchom Chabenec.

Urbárske pozemky prenajímali bohatým poľovníkom – napr. pán Žuffa, na výkon práva poľovníctva. Pretože jelenia ruja začínala v polovici septembra, bola spísaná zmluva, v ktorej stálo: „Dobytok sa ale musí zohnať do 15. augusta každého bežného roka, aby panstvo mohlo nerušene poľovať.“ Likavčania boli aj chýrni pltníci. Urbárske drevo plťami zväžali dolu Váhom až do Komárna, kde sa predalo kupcom, ktorí ho ďalej splavovali dolu Dunajom.

Dozor nad urbárskymi lesmi mali v rokoch 1879 až 1922 lesné inšpektoráty a lesné úrady. V urbárskych lesoch začínali s ťažbou dreva koncom septembra, keď „v tom čase prestávalo prúdenie miazgy v stromoch a vtedy po skončení poľných prác možno ľahšie a za lacnejšiu mzdu získať na rúbanie gazdov a furmanov. V časti lesov vyznačených na ťažbu treba zrúbať najprv tenšie stromy, aby ich nezlámali hrubšie a potom hrubšie, aby nič neostalo.“ Naši de-

dovia predávali drevo väčšinou „na pni“. Ťarchu výroby a dopravy presunuli na drevokupcov. V rokoch 1888 až 1899 mal Urbár Likavka v katastri Likavka a Hrboltová výmeru 393,84 ha, v rokoch 1918 až 1927 výmeru 386,80 ha. Urbárske spoločenstvo v Likavke dňa 24. marca v roku 1950 zaniká. Bola spísaná zápisnica, z ktorej vyplýva, že všetok hnutel'ný aj nehnuteľný majetok urbársky prechádza do vlastníctva JRD Likavka.

V roku 1992 boli vrátené urbáru Likavka lesné pozemky od štátnych lesov naspäť do užívania Spolumajiteľov bývalého urbáru pozemkového spoločenstva Likavka.

S úctou a vďakou spomíname na generáciu našich predkov, ich prácu a obete. Tento krátky pohľad do histórie našej obce venujem našim občanom s úmyslom, aby lepšie spoznali minulosť svojej obce. Budme hrdí na celú generáciu ľudí, ktorí ju budovali nielen rukami, ale aj rozumom a srdcom.

Pavel Fain

Z NAŠEJ MATRIKY

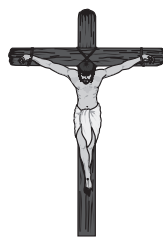
Naši malí spoluobčania:

r. 2006

Richard Heřman, Nikol Črepová a Milan Ištók.

r. 2007

Jakub Žíhlavník, Lujza Hykelová, Andrej Holdoš, Dominik Dančo, Veronika Švalecová, Paulína Lofajová, Dávid Zsigmund, Matej Klopta, Sofia Mária Porubská, Adela Krutáková, Maximilián Hradský, Tomáš Latiak, Šimon Oleš a Damián Žuffa.

Bartíková, Štefan Kucko

– Katarína Kramárová,
Henrich Hardy – Mária
Rošková a Ing. Peter Rázga
– Lenka Martonová.

Opustili nás:

Ľudmila Jágerová 87 r., Igor Trepán 48 r., Štefan Lejko 84 r., Mária Mozníková 84 r., Bohuslav Bukový 80 r., Kornel Bachan 68 r., Kazimír Gurán 70 r., Rudolf Žerebák 85 r., Margita Brtková 83 r., Jozef Haluška 66 r., Ľudmila Hradská 77 r., Oliva Lauková 83 r., Arnold Bakoš 79 r., Margita Bystričanová 66 r., Ľudmila Mišovie 81 r., Jozef Lastič 83 r., Anna Lastičová 80 r., Mária Kačaljaková 73 r., Ľudmila Hatalová 79 r., Alfréd Kozica 83 r. a Štefan Hnát 80 r.

Manželstvo uzavreli:

Milan Ištók – Denisa Pušková, Matej Serafín
– Adriána Hanková, Sarkan Arslan – Martina Hlinková, Ján Mudička – Silvia Hrabovská, Ing. Pavel Fuchs, PhD. – Silvia Trabalíková, Michal Bomba – Mgr. Lucia

BEH OSLOBODENIA najlepšie umiestnenia občanov Likavky

Kategória: Deti 1D

1. Bianka Kubisová
2. Klára Hrušová
3. Daniela Vavříková

Deti 1CH

1. Michal Fajta
2. Šimon Mastiš
3. Damián Riša

Deti 2D

2. Júlia Brtková
3. Júlia Hradská

Deti 2CH

1. Michal Řešetka
2. Tomáš Fajta
3. Mário Kubis

Deti 3D

1. Janka Muchová
2. Lucia Luptáková
3. Veronika Mliečková

Deti 3Ch

3. Richard Šimo

Najmladšie žiačky

2. Klaudia Kudličková

Muži 1

3. Tomáš Gazdarica

Muži 3

2. Jaroslav Mikuštiak

FUTBALOVÁ LIKAVKA V TABULKÁCH

Trieda: I. trieda dospelí

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	L. Sliače	23	15	4	4	53 : 23	49
2.	Podtureň	23	14	6	3	61 : 32	48
3.	Iľanovo	23	14	5	4	53 : 31	47
4.	Jamník	23	11	6	6	50 : 34	39
5.	Likavka	23	10	5	8	43 : 39	35
6.	Švošov	23	9	7	7	41 : 38	34
7.	Sv. Kríž	23	8	5	10	38 : 45	29
8.	Kvačany	23	7	7	9	39 : 34	28
9.	Smreč. Žiar	23	9	1	13	37 : 47	28
10.	V. Dubová	23	8	4	11	47 : 76	28
11.	L. Hrádok	23	8	3	12	38 : 36	27
12.	Beňadiková	23	8	2	13	39 : 49	26
13.	L. Lúžna	23	7	3	13	31 : 45	24
14.	Stankovany	23	1	6	16	18 : 59	9

Trieda: I. trieda dorast

	klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1.	L. Kokava	20	15	3	2	57 : 12	48
2.	Ludrová	20	14	3	3	47 : 23	45
3.	Bobrovec	20	11	6	3	47 : 25	39
4.	Švošov	21	12	3	6	49 : 32	39
5.	Východná	20	11	4	5	34 : 21	37
6.	Dúbrava	20	9	4	7	45 : 36	31
7.	Likavka	20	9	3	8	53 : 35	30
8.	P. Lupča	21	8	3	10	44 : 44	27
9.	L. Osada	20	7	3	10	40 : 37	24
10.	L. Revúce	21	7	2	12	26 : 45	23
11.	L. Ján	21	5	2	14	27 : 56	17
12.	Smreč. Žiar	20	2	2	16	12 : 67	8
13.	Hubová	20	1	4	15	22 : 70	7
14.	L. Teplá	0	0	0	0	0 : 0	0

Trieda: I. trieda žiaci

	Klub	Z	V	R	V	Skóre	B
1.	L. Lúžna	18	13	2	3	67 : 19	41
2.	Ľubochňa	18	13	2	3	67 : 21	41
3.	Likavka	18	13	1	4	68 : 27	40
4.	Černová	18	10	2	6	62 : 28	32
5.	Palúdzka	18	10	2	6	52 : 53	32
6.	B. Potok	17	9	2	6	47 : 23	29
7.	L. Sliače	18	8	4	6	37 : 22	28
8.	Iľanovo	18	8	3	7	38 : 35	27
9.	Bobrovec	17	5	3	9	24 : 50	18
10.	Dúbrava	18	3	3	12	22 : 63	12
11.	L. Ondrašová	18	1	2	15	12 : 78	5
12.	Smreč. Žiar	18	0	2	16	8 : 85	2

Vysvetlivky: Z – zápasy, V – výhry, R – remízy, P – prehry,
B – body